

Ўзбекистон диний эркинликни бузувчи мамлакатлар
рўйхатидан чиқариб ташланган саноқли давлатлардан
биридир

АҚШлик экспертлар:

«ЎЗБЕКИСТОН ДИНИЙ ЭРКИНЛИКНИ БУЗУВЧИ МАМЛАКАТЛАР РЎЙХАТИДАН ЧИҚАРИБ ТАШЛАНГАН САНОҚЛИ ДАВЛАТЛАРДАН БИРИДИР»

Ўтган йил ноябрь ойида АҚШ, Буюк Британия, Швеция, Покистон, Камбоджа, Украина ва Козогистондан 40 дан ортиқ диншунос олимлар, ҳуқуқ ҳамда дин соҳасидаги халқаро экспертлар, конфессиялар етакчилари ва ижтимоий фаол аёллардан иборат делегация Ўзбекистонга ташриф буюрганди. Улар ушбу сафар давомида Тошкент, Самарқанд шаҳарларида қонун устуворлиги ва эътиқод эркинлиги масалалари бўйича экспертлик учрашувлари, конфессиялараро мулоқотлар, илмий-амалий семинарларда иштирок этди.

Эътироф

Мазкур тadbирлар 2019 йилнинг сентябрь ойида Нью-Йоркда бўлиб ўтган Ўзбекистон ташқи ишлар вазири Абдулазиз Камиллов ва АҚШнинг алоҳида топшириқлар бўйича элчиси Сэм Браунбэк билан икки томонлама учрашув чоғида эришилган келишув асосида ташкил қилинди.

Яқинда АҚШнинг диний эркинлик соҳасидаги биринчи элчиси **Роберт Сайпел** томонидан асос солинган Глобал жалб қилиш институти халқаро нодавлат ташкилоти томонидан махсус видеолавҳа тайёрланди. Унда америкалик олимлар, диний етакчилар ва диний ҳуқуқ бўйича экспертлар Ўзбекистонга ташрифига оид таассуротлари ҳақида сўзлаб бердилар, мамлакатимизда эътиқод эркинлигини таъминлаш, маърифий исломни тарғиб қилиш усуллари, динлараро тотувлик даражаси ва зиёрат туризми салоҳиятини мустаҳкамлаш бўйича олиб борилаётган ислохотларга юқори баҳо беришди.

Хусусан, Глобал жалб қилиш институти вице-президенти **Жеймс Чен** унинг ташкилоти нега Ўзбекистонга қизиқиб қолгани ҳақидаги саволга қуйидагича жавоб берди: “Бунинг асосий сабабларидан бири — Ўзбекистонда сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маданий жабҳаларда улкан ўзгаришлар рўй бермоқда. Аслида ҳам Ўзбекистон ҳар йили АҚШ ҳукумати томонидан шакллантирилаётган диний эркинликни бузувчи мамлакатлар рўйхатидан чиқариб ташланган саноқли давлатлардан бири ҳисобланади. Бинобарин, биз Ўзбекистон ҳукумати ва унинг халқи билан яқин ҳамкорлик қилишни, уларнинг интилишларига эришишлари йўлида ўз ҳиссамизни қўшишни истаймиз”.

АҚШнинг диний эркинлик соҳасидаги алоҳида топшириқлар бўйича собиқ элчиси **Дэвид Саперштейн** ҳам Ўзбекистонда бўлиб ўтган экспертлараро мулоқот ҳақидаги фикрлари билан ўртоқлашди: “Америкалик ва диний эркинлик тарафдори бўлган бошқа мамлакатлардан борган экспертлар Ўзбекистондаги раҳбарлар, диний жамоалар, ҳуқуқшунос олимлар, шунингдек, давлат органлари вакиллари билан фаол ҳамкорлик қилди. Бу алоҳида аҳамият касб этган мулоқот бўлди. Зеро, урганиш ва энг яхши амалиётлар, ғоялар, қарашларни ўзаро алмашиш воситасида биз дунёни ижобий томонга ўзгартира оладиган ёндашувларни топишга муваффақ бўлдик”.

Унинг фикрича, бугунги Ўзбекистондаги ҳолат эътиқодлараро муносабатларнинг ноёб воқелигини ўзида ифодаламоқда, зотан, диний конфессиялар вакиллари яқдиллик билан ҳаракат қиляпти, тинчлик, хотиржамлик ва фаровонлик қарор топган жамиятни қуришмоқда.

Шимолий Америкадаги мусулмон жамоатчилигининг таниқли раҳбарларидан бири, АҚШдаги энг катта АДАМС масжиди имом-хатиби **Мухаммад Мажид** Ўзбекистонда эътиқод эркинлигини таъминлаш соҳасидаги ислохотлар фаол давом эттирилаётганини таъкидлади.

Унинг айтишича, жамиятда диннинг роли кучаймоқда, масжидлар, ислом цивилизацияси марказлари бунёд этилаётир. Мухаммад Мажид Ўзбекистон буюк алломалар ва диншуносларнинг бебаҳо мероси билан ислом тамаддунига улкан ҳисса қўшганини эътироф этар экан, барчани ислом оламнинг буюк намоёндалари, мутафаккирлари абадий кўним топган ушбу заминдаги муқаддас қадамжоларни зиёрат қилишга чақирди.

Техас штатидаги Норт-Вуд черкови пастори **Боб Робертс** Самарқандда бўлиб ўтган динлараро мулоқотдан олган таассуротлари хусусида алоҳида тўхталиб ўтди.

“Ўзбекистон — турли эътиқод вакиллари тинч-тотув ва фаровон ҳаёт кечираётган давлат сифатида намунадир,” деди у.

Боб Робертс Ўзбекистонда мавжуд бўлган барча диний конфессия ва жамиятларнинг эркин ҳамда осойишта яшашлари учун ҳамма шароитлар яратилганига ургу берди.

“Турли динларга мансуб одамлар ўртасида кўприк барпо этиш мақсадини ҳаётга татиқ қилар эканмиз, биз энг кучли 10 нафар имом, руҳоний ва раввинлардан иборат олимлар билан Ўзбекистонга сафар уюштиришга қарор қилдик”, деди Америка черкови раҳбари.

IGE фахрий президенти **Крис Сипле** халқаро экспертларнинг Ўзбекистонга ташрифи яқуларини баҳолай туриб, мамлакатда этник ва диний мансублигидан қатъи назар, қонун устуворлиги қарор топганини эътироф этди.

“Барча томонидан қўлланиладиган қоида ва қонунларнинг умумий мажмуи ўзаро ишонч муҳитини яратди. Бу одамларга муросасиз тарафдорларни енгиб ўтган ҳолда, умумий фаровонлик йўлида ҳамжихатликда ишлашга имкон бермоқда, — дея қўшимча қилди у. — Бу инсонларнинг шундай жипслашиши, улар ўз етакчилари билан биргаликда янада яхши келажакка эришадилар”.

“Мен Ўзбекистонда бир ҳафта давом этган сафаримдан чуқур таассурот олдим. Чунки тўсиқлар бузилаётгани, мулоқот кенгаётгани, дўстона алоқалар йўлга қўйилаётганининг бевосита гувоҳи бўлдим”, дея делегация аъзоларининг мамлакатимизга ташрифи бўйича фикрларига мантиқий яқун ясайди IGE президенти ва бош директори **Жон Бойд**.

Саиджон МАХСУМОВ
(«Халқ сўзи») тайёрлади.

«Халқ сўзи» газетасининг 2020 йил 12 март, №53 (7555) - соннда чоп этилган.